

ХРОНІКА НАУКОВИХ ПОДІЙ

Інформаційні ресурси наукових бібліотек як важливий складник українського інформаційного простору

У рамках Днів науки в Україні 28 травня 2024 р. відбувся тематичний науково-методичний семінар «Інформаційні ресурси наукових бібліотек: формування та доступ», організований відділом науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі НБУВ). Захід традиційно пройшов у змішаному форматі онлайн- та офлайн-зустрічі на платформі Zoom та у Залі засідань Вченої ради НБУВ (модератор – завідувачка відділу науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства НБУВ, кандидатка наук із соціальних комунікацій О. Л. Сокур).

У роботі семінару взяли участь близько 120 фахівців зі всієї України, зокрема: з Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, Національної наукової медичної бібліотеки України, Національної історичної бібліотеки України, Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки, Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника, Одеської національної наукової бібліотеки, Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Короленка, Державної наукової архітектурно-будівельної бібліотеки імені В. Г. Заболотного, Державної науково-технічної бібліотеки України, Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету, Науково-технічної бібліотеки Українського державного університету науки і технологій, Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка, а також бібліотек наукових установ Національної академії наук України (далі НАН України): Інституту археології НАН України, Інституту біохімії імені О. В. Палладіна НАН України, Інституту відновлювальної енергетики НАН України, Інституту експериментальної патології, онкології та радіобіології ім. Р. Є. Кавецького НАН України, Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона НАН України, Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України, Інституту клітинної біології та генетичної інженерії НАН України, Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, Інституту металофізики імені Г. В. Курдюмова НАН України, Інституту мікробіології і вірусології ім. Д. К. Заболотного НАН України, Інституту молекулярної біології і генетики НАН України, Інституту надтвердих матеріалів ім. В. М. Бакуля НАН України, Інституту проблем кріобіології і кріомедицини НАН України, Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інституту радіофізики та електроніки імені О. Я. Усикова НАН України, Інституту теоретичної фізики НАН України, Інституту технічної теплофізики НАН України, Інституту фізіології імені О. О. Богомольця НАН України, Національного ботанічного саду імені М. М. Гришка НАН України, НТК «Інститут монокристалів» НАН України, Радіоастрономічного інституту НАН України, Фізико-механічного інституту ім. Г. В. Карпенка НАН України та інші.

Про науково-інформаційне забезпечення Національної академії наук України в умовах розбудови електронної комунікації докладно розповіла провідна наукова співробітниця відділу науково-методичної роботи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, кандидатка історичних наук, старша наукова співробітниця **Г. І. Солоїденко**. Доповідачка наголосила, що пріоритетним і першочерговим завданням науково-інформаційної діяльності НАН України є накопичення знаннєвого ресурсу. Нині у Національній академії наук України вибудовано достатньо розвинену інформаційну інфраструктуру, яка об'єднує широкий спектр бібліотечно-інформаційних ресурсів, створених в академічних установах. У доповіді було детально представлено значні напрацювання наукових установ НАН України з формування наукових інформаційних ресурсів та діяльність на підтримку Збройних Сил України.

Надзвичайно інформативним був виступ завідувачки відділу міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Державної науково-технічної бібліотеки України **С. В. Жеребчук**

«Державна науково-технічна бібліотека України: комплексний огляд наукових продуктів». Доповідачка докладно висвітлила досвід цієї книгозбірні щодо проектної діяльності, зокрема було репрезентовано три проекти, які у співпраці з Міністерством освіти і науки України здійснює ця поважна установа: розробка і супровід Національної електронної науково-інформаційної системи URIS, формування національного консенсусу щодо відкритої науки проекту Open4UA, Open Ukrainian Citation Index (OUCI).

Спільний виступ «Періодичні видання Національної академії наук України: інтеграція у світовий інформаційний простір» завідувачки відділу наукової організації електронних інформаційних ресурсів Інституту інформаційних технологій НБУВ, кандидатки технічних наук, старшої наукової співробітниці **Н. Ф. Самохіної** та молодшої наукової співробітниці цього ж відділу **І. З. Пелюховської** був присвячений аналізу стану інтеграції наукових періодичних видань НАН України у світовий наукометричний простір. Було наголошено, що на сьогодні установами НАН України здійснюється випуск 318 періодичних видань – журналів, збірників наукових праць, альманахів, часописів тощо. Всі вони представлені в інформаційному ресурсі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського «Наукова періодика України». Також було проаналізовано стан включення академічних наукових видань до міжнародних наукометричних баз даних Index Copernicus, DOAJ та Реферативної бази даних «Україніка наукова». Як зазначили доповідачки, в умовах інформаційного суспільства інтеграція академічних видань України у міжнародний науковий інформаційний простір є пріоритетним напрямом розвитку української наукової періодики.

Завідувачка відділу комплектування бібліотечних фондів НБУВ **Л. А. Пестрецова** у виступі «Обмінний фонд Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як важливе джерело комплектування академічних бібліотек» ознайомила учасників семінару з останніми надходженнями до обмінного фонду НБУВ, наочно продемонструвала книжки, котрі були надруковані як на поліграфічній базі НБУВ, так і в академічних установах. Доповідачка закликала присутніх активніше послуговуватися цим важливим джерелом комплектування наукових бібліотек.

Спільна доповідь «Читальна зала бібліотекознавчої літератури Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: історія, сучасний стан, перспективи розвитку» наукової співробітниці відділу теорії та історії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства НБУВ **С. М. Масловської** та молодшої наукової співробітниці цього ж відділу **Л. П. Рудицької** стосувалася репрезентації діяльності спеціалізованої читальної зали бібліотекознавчої літератури, яка функціонує у структурі НБУВ з 1922 р. Нині цей фонд становить понад 25 тис. українських та іноземних документів, хронологічно – зі середини XIX ст. і дотепер. За видами видань: монографії, підручники, навчальна література, збірники наукових праць, матеріали конференцій, автореферати дисертацій, довідники та енциклопедії, періодика. Було наголошено, що у перспективі заплановано роботи зі створення фонду копій унікальних видань, продовження оцифровування цінних і рідкісних документів з подальшим представленням їх на порталі НБУВ.

Усі виступи супроводжувалися насиченими яскравим ілюстративним матеріалом презентаціями.

Підбиваючи підсумки науково-методичного семінару «Інформаційні ресурси наукових бібліотек: формування та доступ», О. Л. Сокур подякувала доповідачам і учасникам за плідну роботу та висловила надію на подальшу результативну співпрацю фахівців інформаційно-бібліотечної сфери України у розбудові національного інформаційного простору.

Наталія Капустянська,
провідна редакторка,
відділ науково-методичної роботи,
Інститут бібліотекознавства,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,
e-mail: kapus_natali@ukr.net